

בשולי החוברת

הוויכוח על הטיפול להרכב חלב התואם את תביעות השוק טרם נגמר, ויתכן שלעולם לא ייגמר. אין כל רע בעצם הוויכוח, כל עוד הוא מקצועי ונאחז בקרקע המציאות של משק החלב בישראל. מטבע הדברים ובהיעדר מחקרים מקוריים של גורמי טיפוח בישראל במידה העשויה לשכנע באותות ומופתים (קרי תוצאות חד-משמעיות – אם בכלל תתכנה כאלה בהקשר זה שהוא מקצועי-טיפוחי בחלקו האחד, וכלכלי-שיווקי-פוליטי בחלקו האחר), אין מנוס מלהסתמך רבות על נתונים ומצבים כפי שהם מתבטאים בחו"ל. גם הכנס האחרון למדעי מעלי-גירה רק בדרך אגב טיפל בנושא חשוב זה. עובדה היא, שכמעט בכל הארצות בעלות משק חלב מפותח המגמה היא לצריכה גדלה והולכת של חלבון-חלב, בעוד השומן במקרה הטוב (!?) נצרך בכמויות המסורתיות בלבד או אף פחתה צריכתו.

תימחור החלב על רכיביו הסחירים (חלבון, שומן) השתנה רבות בשנה האחרונה, בעיקר מתוך מגמה "ללכת עם השוק", כשם שהדבר קרה עוד קודם בארצות רבות. כמסקנה הגיונית החליטה גם ההתאחדות באמצעות ועדת ספר-העדר ומוסדות הטיפול שלה, לשנות את אינדקס הטיפול באופן שיביא לידי שינוי בפוטנציאל הגנטי של העדר הארצי, האמור להניב **חלב בעל ערך תזונתי וכלכלי כאחד**. החליט מי שהחליט, שכלכלתה של מדינת ישראל חייבת להתנהל על פי ציווי השוק החופשי, עם כמה שפחות ועד אפס התערבות מוסדות המדינה. אישית, אינני כה משוכנע שזה הטוב ביותר בכל מקרה או בכל זמן ובדאי שלא בכל שטח. אז ביטלו את הסובסידיה למחיר החלב לצרכן, למעשה, אם גם מחיר החלב עדיין נמצא בפיקוח, כי החלב מוכר כמזון בסיסי חשוב לאוכלוסיה.

יש הטוענים, שהציבור רוצה או צריך לרצות לאכול יותר חמאה ושהמכשלה היא אך ורק מחירה הגבוה של החמאה. אז הורידו ב"תנובה" את מחיר החמאה באופן שתגדל צריכתו ויחוסל "הר החמאה" המעיק על עלות האיחסון (בינינו, מי שראה הרים באירופה לא מתרשם מן הגבשושית שלנו – עובדה, היא כבר נאכלת). איך הצליחו לממן את אבדן ההכנסה עבור החמאה שנמכרה במחיר נמוך יותר מכפי יכולתנו לייצרה? – בהיעדר סובסידיה היה דרוש נס, או שמא הספיק תימחור שונה של יתר מוצרי החלב והחלב עצמו. מכל מקום נראה לי לא נבון, לשאוף לחלב עם תכולת רכיבים החורגת באופן משמעותי מן היחס חלבון:שומן 50:50, אותו יחס המבוקש על ידי הצרכן. תגידו שהחלב של פרותינו חסר שומן וחלבון במידה שווה ושיש להעלותם בעת ועונה אחת – ניחא, זאת השקפה שאפשר לחיות עימה. כל שנותר הוא, ללמוד איך עושים זאת בצורה כלכלית בתנאינו אנו. על זה החוקרים טרם נתנו תשובה משכנעת.

מדרכי מלען

המאמרים והמכתבים שמתפרסמים בחוברת זו הם על דעת מחבריהם ואין תוכנם משקף בהכרח את דעת המערכת או מדיניות ה.מ.ב.

אין איזכור שמם של חומרים, מוצרים, פרטי-ציוד או אף של שיטות תפעול ועבודה מהוות המלצה לגבי השימוש בהם, למעט המקרים בהם נאמר כך מפורשות על ידי גורם שהוסמך לצורך זה על ידי מזכירות ה.מ.ב.